

ЮГОЗАПАДЕН УНИВЕРСИТЕТ “НЕОФИТ РИЛСКИ”
БЛАГОЕВГРАД

ПРАВНО-ИСТОРИЧЕСКИ ФАКУЛТЕТ

2700 Благоевград, тел/факс: +395/73/886617, e-mail: admin@law.swu.bg

ДИСЦИПЛИНА:

ПЛЕННИЦИ И ПЛЕННИЧЕСТВО В СРЕДНОВЕКОВНА БЪЛГАРИЯ

КОНСПЕКТ:

1. Пленничество и отношение към пленниците сред славяни и българи до последната четвърт на VII век.
2. Пленниците в Първата българска държава преди покръстването.
3. Политики към военнопленници и похитени цивилни в Първата българска държава от християнизацията до падането под византийска власт.
4. Пленниците в политиката на първите Асеневци.
5. Пленничество и пленници през втората половина на XIII век.
6. Пленничеството и условията в Европейския Югоизток през XIV век.
7. Социални и правни аспекти на пленничеството в Средновековна България

Задължителна литература:

- Ангелов, Д., Чолпанов, Б., *Българска военна история през Средновековието (X – XV век)*, София 1994.
- Ангелов, Д., Чолпанов, Б., *Българска военна история (от Античността до втората четвърт на X век)*. София, 1983.
- Ангелов, Д., Чолпанов, Б., *Българска военна история (от втората четвърт на X век до втората половина на XV век)*. София, 1989.
- Ангелов, П., *Средновековната българска дипломация*. София, 2011.
- Божилов, Ив., Гюзелев, В., *История на Средновековна България VII – XIV век*. София, 1999.
- Димитров, Д., *Сведения за българи роби във венециански и генуезки нотариални документи от XIV и XV век.* – В: *Сборник в чест на 70-годишнината на акад. В. Гюзелев*. София, 2006, 135–153.
- Димитров, Д., *Сведения за български робини в генуезки и пизански нотариални документи от първата четвърт на XV век.* – *Bulgaria Mediaevalis* 6, 2015, 183–198.
- Златарски, В., *История на българската държава през средните векове*, Том I – III, София 1994.
- *История на България*, Том II–III, София 1982–1983.
- Гюзелев, В. (ред.), *Никополската битка (1396) в съдбата на Балканите и Европа*. София, 1999.
- Маркова, Кр., *Роби и робство в Средновековна България, IX – XV век*. София, 2025.

- Николова, Б., *Неназован българо-византийски конфликт при хан Омуртаг*. – Епохи V/1–2, 1997, 63–76.
- Павлов, Пл., Атанасов, Г., *Преминаването на татарската армия през България (1241–1242)*. – Военноисторически сборник LXIII/1, 1994, 5–20.
- Павлов, Пл., *България и походите на „Златната орда“*. – Българите в Северното Причерноморие 6, 1997, 139–152.
- Павлов, Пл. *Куманите във Византийската империя (1237 – първата четвърт на XIV век)*. – Епохи V/1–2, 1997, 37–53.
- Рашев, Р., *Византийците в България до Покръстването*. – В: *Civitas humanodivina. В чест на проф. Георги Бакалов*. София, 2004, 151–162.
- Станев, К., *Депортираните ромеи в България 812 – 837 година*. – В: Гюзелев, В. (ред.). *Оттука започва България. Материали от Втората национална конференция по история, археология и културен туризъм «Пътуване към България», Шумен, 14–16 май 2010*. Шумен, 2011, 183–195.
- Станев, К. *Съдбата на ромейски войници, пленени при разгрома на император Никифор I*. – В: *Кюстендилски четения 2007. Заедно или разделени. Европа на съюзите, личностите и регионите*. София, 2012, 25–33.
- Станев, К. *Миграция от Тракия към Северна България в края на XII – началото на XIII век и нейните последици*. – В: Николов, А., Г. Н. Николов. (съст.). *Средновековният българин и „другите“*. Сб. в чест на 60-годишнината на проф. дин Петър Ангелов. София, 2013, 208–217.
- Тютюнджиев, Ив., Павлов, Пл., *Българската държава и Османската империя 1369 – 1422*. Велико Търново, 1992.
- Филипу, Ф., *По въпроса за гонението на християни по време на управлението на кан Омуртаг*. – В: Гюзелев, В. (ред.). *Оттука започва България. Материали от Втората национална конференция по история, археология и културен туризъм «Пътуване към България», Шумен, 14–16 май 2010*. Шумен 2011, 178–182.
- Христов, Я., *Осакатен или поробен: За съдбата на част от византийските пленници по времето на цар Симеон (893 – 927)*. – Балканистичен форум 3, 2013, 42–53.
- Христов, Я., *За военнопленниците във възстановената българска държава (1186 - 1207)*. – Балканистичен форум 2, 2015, 97–106.
- Hristov, Y., *A Short Note on Women's Captivity in Early Medieval Bulgaria: Between the Absence of Evidences and the Lack of Scientific Interest*. – *Studia Iuridico-Historica* 4, 2015, 49–58.
- Hristov, Y., *Prisoners of War in Early Medieval Bulgaria (Preliminary Remarks)*. – *Studia Ceranea* 5, 2015, 73–105.
- Hristov, Y., *Some Issues on War-Captives in the Thirteenth Century Balkans*. – В: Павлов, Пл., Кънев, Н., Хрисимов, Н. (ред.), *Великите Асеневици*. Велико Търново, 2016, 205–215
- Хинковски, С., *Нови нотариални актове за българи-роби в Генуа в първата половина на XV век*. – *Bulgaria Mediaevalis* 4–5, 2014, 229–244.

- Христов, Я., *Военнопленниците в българо-сръбските отношения през Ранното Средновековие*. – Епохи XXIII/1, 2015, 86–98.
- Христов, Я., *Душа за душа: Относно размяната на пленници между България и Византия през Ранното Средновековие*. – *Studia Iuridico-Historica* 5, 2016, 76–99.
- Христов, Я., *За пленничеството и завръщане от плен в книга XLIX.15 от Юстиниановите Дигести*. – *Studia Iuridico-Historica* 6, 2017, 33–41.
- Христов, Я., *Пленниците в българо-византийските отношения през VIII в.* – Епохи XXVI/1, 2018, 254–263.
- Христов, Я., *Византийски пленници в Симеонова България (по писмени сведения)*. – В: Кънев, Н., Павлов, Пл., Николов, Ан. (съст.), *Симеонова България в историята на Европейския Югоизток: 1100 години от битката при Ахелой*. Том II. Велико Търново, 2018, 214–223
- Христов, Я., *Поглед към съдбата на византийски военнопленници при българите в периода 976 – 1018 г.* – *Македонски преглед* 3, 2017, 35–48.
- Христов, Я., *Поглед към известията за имперски поданици – пленници сред българите, в писмата Константинополския патриарх Николай I Мистик (901 – 907, 912 – 925)*. – В: Димитров, Д. В., Кацаров, С., Пенджекова-Христева, Р., Борисов, Д. (съст.), *Империи и имперско наследство на Балканите, Сборник в чест на 70-годишнината на проф. Людмил Спасов*. Том. 1: *Античност и Средновековие*. Пловдив, 2019, 121–136.
- Hristov, Y., Kitanov, V., *The Spoils of War “Divided into Three Parts”: A Comparison between Two Accounts in Skylitzes’ Synopsis historiarum and Kritoboulos’ History of Mehmed the Conqueror*. – *Studia Ceranea* 10, 2020, 295–319.

Препоръчителна литература:

- Андреев, Й., Лазаров, Ив., Павлов, Пл., *Кой кой е в Средновековна България. (Трето допълнено и основно преработено издание)*. София, 2012.
- Максимович, К. А., *Законъ соудный людмъ. Источниковедческие и лингвистические аспекты исследования славянского юридического памятника*. Москва, 2004.
- *Анри дьо Валансиен, История на император Анри*, Превод от старофренски И. Буров. София, 2009.
- *Арабски извори за българите*, Съст и ред. Р. Заимова. София, 2000.
- *Гръцки извори за българската история*. Том II–XII. София, 1958–2015.
- Бешевлиев, В., *Първобългарски надписи (второ преработено и допълнено издание)*. София, 1992.
- *Венециански документи за историята на България и българите от XII–XV в.*, Съст. и ред. В. Гюзелев. София, 2001.
- *Константин Багрянородный, Об Управлении Империей*, Перев. и сост. Г. Г. Литаврин, А. П. Новосельцев. Москва, 1991.
- *Жофроя дьо Вилардуен, Завладяването на Константинопол*, Прев. Ив. Божилов. София, 2000.
- *Латински извори за българската история*. Том II–V. София, 1960–81.
- *Магистр Рогерий, Горестная песнь о разорении Венгерского королевство*

- матарами*, Лат. перев., вступл. и комм. А. С. Досаев. Санкт-Петербург, 2012;
- *Archdeacon Thomas of Split, History of the Bishops of Salona and Split*, Ed., Transl. and Annot. D. Karbić, M. Matjević Sokol, and J. R. Sweeney. – Central European Medieval Texts. Vol. IV. Budapest–New York 2006.
 - Dawson, Ch. (ed.), *The Mongol Mission. Narratives and Letters of the Franciscan Missionaries in Mongolia and China in the Thirteenth and Fourteenth Century*, New York, 1955.
 - *George Akropolites, The History*, Introd., Transl. and Comm. R. Macrides. Oxford, 2007.
 - *O City of Byzantium, Annals of Niketas Choniates*, English Transl. H. J. Magoulias. Detroit, 1984.
 - Browning, R. *Byzantines in Bulgaria – Late 8th – early 9th Centuries*. – In: *Studia Slavico-Byzantina et Mediaevalia Europensia*. Vol. 1. Ivan Dujčev Centre for Slavo-Byzantine Studies. Sofia, 1988, 32–36.
 - Gillingham, J., *Fontenoy and After: Pursuing Enemies to Death in France between the Ninth and Eleventh Centuries*. – In: Fouracre, P., Ganz, D. (eds.), *Frankland*, Manchester 2008, 242–265.
 - Gillingham, J. *Christian Warriors and the Enslavement of Fellow Christians*. – In: Aurell, M., Girbea, G. (eds.), *Chevalerie et Christianisme aux XIIe et XIIIe siècles*, Rennes 2011, 237–255.
 - Gillingham, J., *Women, Children and the Profits of War*. – In: Nelson, J. L., S. Reynolds, S. M. Johns (eds.). *Gender and Historiography. Studies in the Earlier Middle Ages in Honour of Pailine Stafford*, London 2012, 61–74.
 - Ramadān, A. M. A., *The Treatment of Arab Prisoners of War in Byzantium, 9th - 10th Centuries*. – *Annales islamologiques* 43, 2009, 155–194.
 - Rotman, Y., *Byzantine Slavery and the Mediterranean World*, trans. J. M. Todd, Cambridge 2009.
 - Sophoulis, P., *Byzantium and Bulgaria 775 – 831*, Leiden–Boston 2012.
 - Sounders, C., *Sexual Violence in Wars – The Middle Ages*. – In: Kortüm, H-H. (ed.). *Transcultural Wars from the Middle Ages to the 21st Century*, Berlin 2006, 151–163.
 - Strickland, M., *Killing or Clemency? Ransom, Chivalry and Changing Attitude to Defeated Opponents in Britain and Northern France, 7th – 12th Centuries*. – In: Kortüm, H-H. (ed.). *Krieg im Mittelalter*, Berlin 2001, 93–122.

Изготвил:

Гл. ас. д-р Янко Христов /...../